

SAMARBEID MED SKOLENE OM INVOLVERING AV BARN OG UNGE I KOMMUNEPLANREVISJON 8. MARS – 8. APRIL 2021

-

OPPSUMMERINGSRAPPORT

Innhold

1.	Innledning.....	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Beskrivelse av opplegget	3
1.3	Hvem deltok	3
1.4	Bjertnes VGS.....	3
1.5	Om rapporten.....	4
	Metode.....	4
2	Dette spurte vi om.....	4
3	Svar på spørsmål	5
3.1	Spørsmål 1 Hvilke 4 bærekraftsmål synes du er de viktigste for verden?	5
3.2	Spørsmål 2 Hvilke 4 bærekraftsmål synes du bør være de viktigste for Nittedal kommune?	6
3.3	Spørsmål 3 Beskriv Nittedal med tre ord	7
3.4	Spørsmål 4 Hva mener du er Nittedal kommunes største utfordring?.....	8
3.5	Spørsmål 5 Hva er bra med Nittedal?	9
3.6	Spørsmål 6 Hva ville du forandre på hvis du fikk bestemme i Nittedal?.....	10
3.7	Spørsmål 7 Hva synes du det er viktig å ta vare på?	12
3.8	Spørsmål 8 Hvor i Nittedal mener du at boliger og næringsbygg skal bygges?	13
3.9	Spørsmål 9 Hva slags boliger mener du at det skal bygges i Nittedal?	13
3.10	Spørsmål 10 Hva er viktig for deg for å trives et sted?	14
3.11	Spørsmål 11 Hvis du fikk bestemme – hvordan skal nye Nittedal sentrum (området rundt Mosenteret og Flammen) bli framtiden?	15
3.12	Spørsmål 12 Hva skal til for at det være bedre å være ung i 2035 enn i dag?	16
4.	Oppsummerende kommentarer	18

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Kommuneplanen er kommunens overordnede og viktigste styringsverktøy, og skal nå revideres. FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Gjennom 2021 skal vi finne ut hvordan vi kan gjøre disse globale målene lokale og relevante for Nittedal, og se de i sammenheng med våre styringsmål.

I forbindelse med arbeidet med ny kommuneplan 2022-2034 for Nittedal kommune er det lagt vekt på innbyggerinvolvering og iverksatt flere medvirkningstiltak. Barn og unge er en prioritert gruppe som skal hensyntas spesielt. Forutsetningene og rammene for involvering i dagens situasjon med strenge smitteverntiltak er utfordrende, og krever at vi tenker nytt.

Det ble derfor bestemt, i tråd med medvirkningsplanen som følger planprogrammet for kommuneplanen, å utnytte skolene som en demokratisk arena. Involvering av barn og unge skulle skje gjennom skolene. Målsetningen var å gi barn og unge mulighet til å delta i utviklingen av sitt hjemsted. La elevene forstå hvilken relevans noe så stort som FNs bærekraftsmål har for de selv og lokalsamfunnet.

1.2 Beskrivelse av opplegget

Kommuneplanteamet utarbeidet en «pakke» for to skoletimer som inneholdt:

- Introduksjon til temaet, inkludert en presentasjon av FNs bærekraftsmål og av Nittedal kommune med overordnede mål, utviklingstrekk mm.
- Spørsmål for en felles diskusjon (hele klassen eller i grupper).
- Digitalt spørreskjema der elevene individuelt eller i små grupper kunne komme med sine innspill i Questback.

Timene ble gjennomført av lærer, og vi fikk tilgang til svarene på spørsmålene.

Undervisningsopplegget ble delt via Udirs planleggingsverktøy. Opplegget er forankret i den overordnede delen av læreplanen og kompetansemål i samfunnsfag.

Etter innspill fra kommunens rektorer ble alle klasser mellom 5. og 10 trinn invitert til å delta. Lærerne gjennomførte opplegget når det passet dem i tidsrommet fra 8.mars til 8. april.

1.3 Hvem deltok

Elevene svarte på spørsmålene individuelt eller i små grupper, og vi har mottatt 224 svar, fordelt på skolene rundt om i bygda.

1.4 Bjertnes VGS

Parallelt med samarbeidet med skolene ble det gjennomført en større digital innbyggerundersøkelse, som oppsummeres i en egen rapport. Etter avtale med ledelsen på Bjertnes VGS ble alle elever invitert til å delta på innbyggerundersøkelsen gjennom skolens kommunikasjonskanaler.

1.5 Om rapporten

Denne rapporten er ment å være et kunnskapsgrunnlag, og en måte å la barn og unges stemme bli hørt i arbeidet med revisjon av kommuneplan for Nittedal. En foreløpig og ufullstendig versjon ble presentert på Plan- og dialog konferansen som ble avholdt 19. april. Konferansen er et ledd i prosessen som skal lede fram til at kommunestyret i Nittedal i oktober 2021 kan treffe vedtak om hvordan FNs bærekraftsmål skal tas inn i den videre kommuneplanprosessen, samt inngå i overordnet styring av kommunen. I samme prosess er det ambisjon om at nåværende strategiske styringsmål evalueres og eventuelt justeres.

Metode

Det er et omfattende materiale som er samlet inn, gjennom to kvantitative og ti kvalitative spørsmål. En metodisk utfordring er at mens de fleste har svart på spørsmålene individuelt, har enkelte svart som grupper. Dette har størst betydning for de kvantitative spørsmålene, og kan innebære skjevheter.

Svarene er anonyme, og vi kan ikke se hvilken skole de enkelte elevene går på, med unntak av der det går fram av svarene.

Rapporten er en enkel oppsummeringsrapport. Svarene er behandlet for å gjøre det mulig å fremstille de på en mest mulig oversiktlig måte. Dette innebærer en viss grad av kategorisering, analyse, tolkning og forenkling. For enkelte av spørsmålene er det mulig å trekke noen forsiktige konklusjoner. På flere av spørsmålene er hensikten å formidle bredden og mangfoldet i svarene. Sitater er benyttet i stor grad for å la barn og unge i størst mulig grad snakke direkte til leseren, og for å la leseren gjøre sine egne refleksjoner.

Råmaterialet med alle svar er tilgjengelig i vedlegg 1.

2 Dette spurte vi om

Elevene ble bedt om å svare på 12 spørsmål i et digitalt spørreskjema.

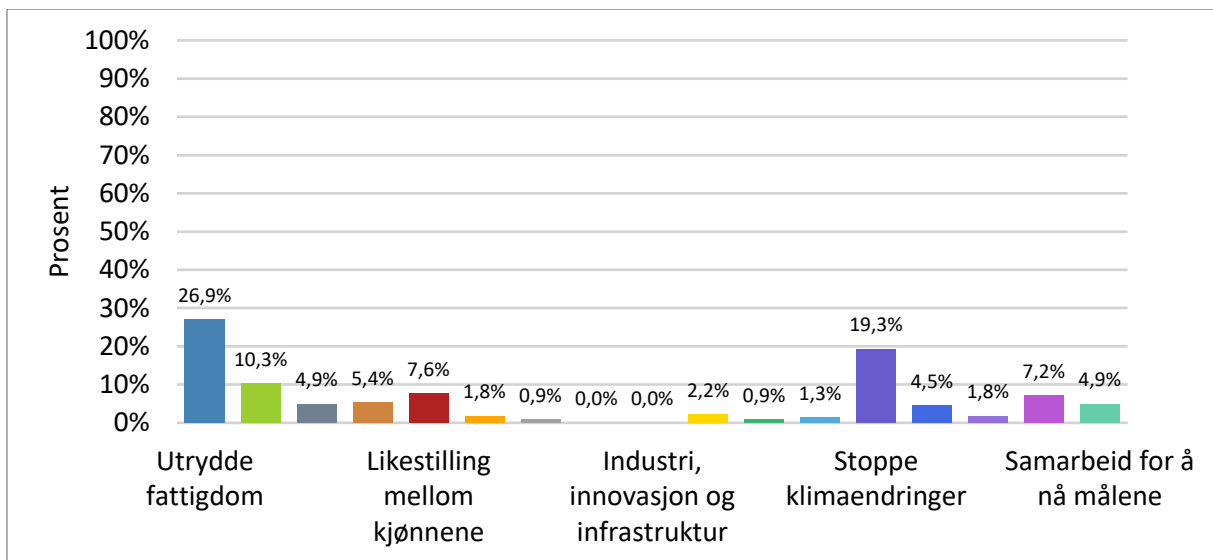
1. Hvilke 4 bærekraftsmål synes du er de viktigste for verden?
2. Hvilke 4 bærekraftsmål synes du bør være de viktigste for Nittedal kommune?
3. Beskriv Nittedal med tre ord
4. Hva mener du er Nittedal kommunes største utfordring?
5. Hva er bra med Nittedal?
6. Hva skulle du forandre på hvis du fikk bestemme i Nittedal?
7. Hva synes du det er viktig å ta vare på?
8. Hvor i Nittedal mener du at boliger og næringsbygg skal bygges?
9. Hva slags boliger mener du at det skal bygges i Nittedal?
10. Hva er viktig for deg for å trives et sted?
11. Hvis du fikk bestemme – hvordan skal nye Nittedal sentrum (området rundt Mosenteret og Flammen) bli framtiden?
12. Hva skal til for at det skal være bedre å være ung i 2035 enn i dag?

Figur 1 FNs bærekraftsmål

3 Svar på spørsmål

3.1 Spørsmål 1 Hvilke 4 bærekraftsmål synes du er de viktigste for verden?¹

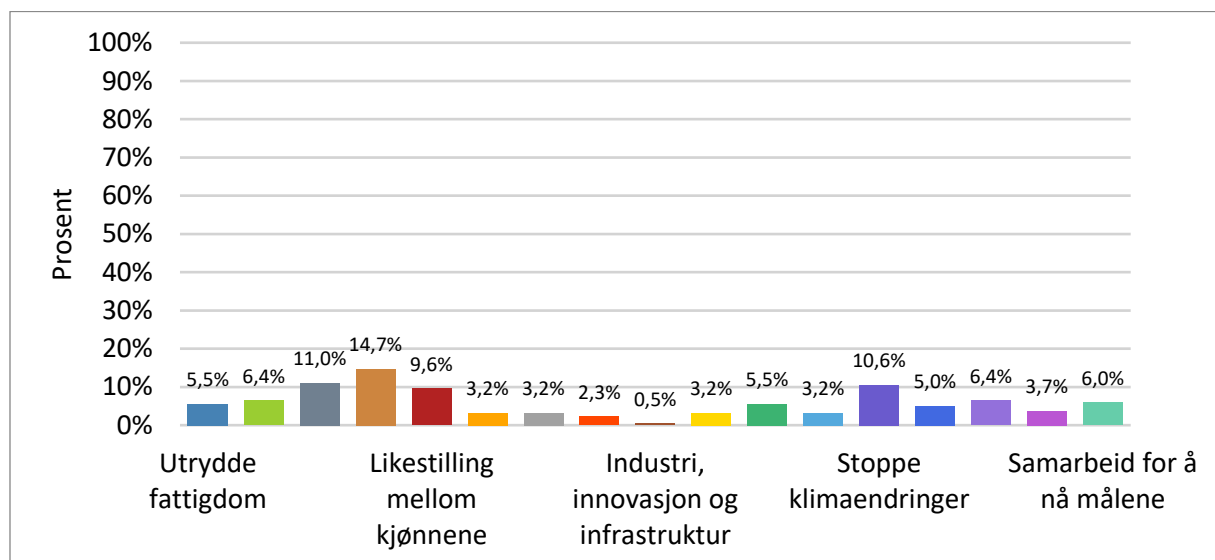
Figur 2 Svar fordelt på bærekraftsmål, spørsmål 1

¹ Da alle barna ble bedt om å prioritere 4 bærekraftsmål, kan prosenttallene over misforstås. For å se hvor mange av respondentene som valgte dette målet kan man gange prosenten med 4. Dette gjelder også spørsmål 2.

På spørsmål om hvilke bærekraftsmål barna synes er viktigst for verden peker de to målene 1 *Utrydde fattigdom* og 13 *Stoppe klimaendringene* seg ut. Også målene 2 *Utrydde sult* og 5 *Likestilling mellom kjønnene* er blant de fire målene som trekkes fram som viktigst for verden.

1 Mål 1 Utrydde fattigdom	26,9%
2 Mål 13 Stoppe klimaendringene	19,3%
3 Mål 2 Utrydde sult	10,3%
4 Mål 5 Likestilling mellom kjønnene	7,6%
5 Mål 16 Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	7,2%
6 Mål 4 God utdanning	5,4%
7 Mål 3 God helse og livskvalitet	4,9%
7 Mål 17 Samarbeid for å nå målene	4,9%
9 Mål 14 Livet i havet	4,5%
10 Mål 10 Mindre ulikhet	2,2%
11 Mål 15 Livet på land	1,8%
11 Mål 6 Rent vann og gode sanitærforhold	1,8%
13 Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon	1,3%
14 Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn	0,9%
14 Mål 7 Ren energi til alle	0,9%
16 Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst	0%
16 Mål 9 Industri, innovasjon og infrastruktur	0%

3.2 Spørsmål 2 Hvilke 4 bærekraftsmål synes du bør være de viktigste for Nittedal kommune?

Figur 3 Svar fordelt på bærekraftsmål, spørsmål 2

På spørsmål om hvilke bærekraftsmål som bør være de viktigste for Nittedal er svarene mer spredt, og de to målene som flest mener er viktigst for Nittedal er ikke med blant de fire viktigste i spørsmål

1. De fire målene som peker seg ut er *1 God utdanning*, *3 God helse og livskvalitet*, *13 Stoppe klimaendringene* og *5 Likestilling mellom kjønnene*.

1 Mål 4 God utdanning	14,7%
2 Mål 3 God helse og livskvalitet	11%.
3 Mål 13 Stoppe klimaendringene	10,6%
4 Mål 5 Likestilling mellom kjønnene	9,6%
5 Mål 15 Livet på land	6,4%
5 Mål 2 Utrydde sult	6,4%
7 Mål 17 Samarbeid for å nå målene	6%
8 Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn	5,5%
8 Mål 1 Utrydde Fattigdom	5,5%
10 Mål 14 Livet i havet	5%
11 Mål 16 Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	3,7%
12 Mål 6 Rent vann og gode sanitærforhold	3,2%
12 Mål 7 Ren energi for alle	3,2%
12 Mål 10 Mindre ulikhet	3,2%
12 Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon	3,2%
16 Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst	2,3%
17 Mål 9 Industri, innovasjon og infrastruktur	0,5%

3.3 Spørsmål 3 Beskriv Nittedal med tre ord

Det er stort mangfold og stor bredde i beskrivelsen av Nittedal med tre ord. Fire ord skiller seg likevel ut og går igjen klart flest ganger i beskrivelsen av Nittedal. De to som er mest benyttet er *skog* og *natur*, som går igjen hhv. 75 og 68 ganger. Videre benyttes ordet *fint* 41 ganger og *sport/idrett* 34 ganger. Ordskyen under, der størrelsen på ordene reflekterer hyppigheten av bruk av ordet, viser alle ord som går igjen 5 eller flere ganger.

Figur 4 Mest brukte ord for å beskrive Nittedal. Ord brukt 5 eller flere ganger

Det er verdt å merke seg at positive ord benyttes i langt større grad enn negative ord. Av negative beskrivelser som ikke fremgår av ordskyen kan nevnes rasisme, dårlig miljø og store avstander. Av positive ord kan nevnes sosialt, rettferdighet, demokrati, godt miljø, familievennlig og fritt/frihet.

3.4 Spørsmål 4 Hva mener du er Nittedal kommunes største utfordring?

Svarene på spørsmålet om hva som er Nittedal kommunes største utfordring er tydelig preget av Covid-19 situasjonen. Utover det kan svarene grovt sett kategoriseres innenfor følgende tema: klima og miljø, skole og utdanning, sosiale miljø og møteplasser, økonomiske forskjeller, vekst og utvikling og styring.

Det er tydelig at **klima og miljø** bekymrer mange av barna. Svært mange av svarene hører inn under denne kategorien. Vi har identifisert tre vinklinger innenfor temaet:

Forsøpling – mange barn plages av forsøpling i nærmiljø og på skolevei.

Søppel fordi hver gang jeg går hjem fra skolen så plukker jeg minst 1 pose med søppel.

Nedbygging av skog – mange barn er bekymret for at skog hugges og bygges ned.

Bevare skogen.

Stoppe klimaendringene – mange barn gir også uttrykk for en mer generell bekymring for klimaendringer, og trekker fram at å stoppe disse er Nittedals største utfordring.

Stoppe klimaendringer.

En stor andel av barna trekker fram forhold ved **skole og utdanning** som Nittedals største utfordring, og vi har også her identifisert tre hovedvinklinger innenfor temaet:

Økonomi og prioritering – flere barn mener for lav satsning på og prioritering av skole er vår største utfordring.

Jeg mener Nittedals største utfordring er at det burde bli brukt mer penger på skole. Skolene burde bli oppgradert.

Innhold og kvalitet – dette henger tett sammen med økonomi og prioritering.

Få flere svømmetimer på skolene. Ta bedre vare på lærere og elever.

Skolemiljø – flere barn peker på forhold knyttet til skolemiljø, godt oppsummert i følgende sitat.

Jeg mener Nittedal sin største utfordring er likestilling mellom kjønnene og mobbing på skolen/utestengning. I tillegg er det masse rus i ungdomsskoler og generelt.

Flere er bekymret for det **sosiale miljøet** blant unge. Svarene kan tyde på at det oppleves som tøft for flere, blant annet trekkes mobbing frem.

Mobbing. Kanskje miljøet blant ungdommene

Videre peke det på mangel på **møteplasser** som en stor utfordring. Ut fra svarene ser vi at det særlig i Hakadal savnes møteplasser for unge.

Den største utfordringen i Nittedal er flere steder å være med venner ol.

Nittedal sin største utfordring er sosialt. Det er veldig lite å gjøre spesielt i Hakadal etter skoletid, så man ender alltid opp med å bare gå rundt eller dra til Kiwi. Dette fører til at dagene blir ganske kjedelige når man går fra å være på skolen til å kun kunne henge på skolen etterpå. Det går også ganske få busser som gjør det vanskeligere å dra steder og man trenger mer planlegging for å faktisk få gjort noe med andre.

Flere svar viser tydelig at flere barn føler konsekvensene av **økonomiske forskjeller** i Nittedal på kroppen. Vi vet at arbeidstakerne i Nittedal scorer høyt på personinntekt, og det er tydelig at enkelte barn føler på et press for å passe inn.

Jeg synes Nittedal er en ganske rik kommune eller du må på en måte være litt rik for å passe inn.

Fra noen av svarene ser vi også at dette oppleves som knyttet til skoletilhørighet, det vil si at de økonomiske ulikhetene oppleves som geografisk forankret.

At noen steder i Nittedal er det press at alle må være rike ellers så blir du ikke tatt imot. Hvis du går på Holum blir du sett på som en taper ifølge Ulverud og Slattum.

Et annet aspekt som knyttes til dette er identitet, og spørsmålet om hvem som kan kalle seg en Nittedøl/er en del av Nittedalsfellesskapet.

Det er veldig vanskelig for folk som prøver å finne hus fordi det er dyrt. Nittedal kan være veldig dømmende og hvis man ikke er født her er man ikke en av Nittedal på en måte. Det er dyrt hvert sted du går og hvis man har kjøpt et hus og det dyrt så kan det være vanskelig å gjøre andre ting som du trenger.

Flere barn er bekymret for tema knyttet til den **veksten og utviklingen** Nittedal opplever. Flere påpeker at vi blir for mange folk, og de er bekymret både for arealknapphet og mangel på arbeidsplasser.

Jeg tror den største utfordringen er hvor mange mennesker som har kommet til Nittedal i det siste. Alt her bygges ut, skoler, senteret, leiligheter over alt. Det er en stor utfordring for kommunen å holde styr på alt dette og det blir nok bare verre i fremtiden.

Det jeg mener er Nittedals største utfordring er at de ikke har nok steder å lage hus og sånt.

Å ha nok jobber, bare 3 fabrikker og ikke så mye steder å jobbe her.

Barna uttrykker også bekymring for **styringen** av Nittedal kommune.

Alle er ikke enig. Samarbeid. Å ha kontroll på alle tingene som blir sagt.

Jeg tror at den største utfordringen er hva de skal bruke penger på og ikke.

Å høre barnas mening!!!

3.5 Spørsmål 5 Hva er bra med Nittedal?

Mange barn trekker frem naturen med nærheten til skogen og alle mulighetene dette gir som det som er best med Nittedal.

Nesten uansett hvor du bor har man natur rett ved siden av.

Flere trekker frem fellesskapet, tryggheten, miljøet, vennskap/nettverk og de gode skolene i Nittedal.

Jeg synes miljøet, tryggheten, skolene er bra. Alt egentlig.

Det som er bra med Nittedal er kulturen og felleskapet det at vi er sammen om en kommune.... Jeg synes at Nittedal er en stor og fin kommune som vi virkelig må ta vare på i frem tiden. Tenk at jeg har vokst opp i denne utrolig lærerike, fine kommunen her. Nittedal er en utrolig fin kommune som jeg og mange setter pris på. Skoler, natur og alt det der fungerer faktisk utrolig bra i Nittedal.

Nittedal er veldig vennlig og det er mye man kan nyte.

Mange lokalmiljøer - kort vei imellom slik at man kan henge sammen med flere

Det er også flere som trekker frem Nittedals størrelse, som en kontrast til Oslo som storby – trygt, ikke for stort, ikke for tett, men likevel nærhet til aktiviteter og tilbud.

*Nittedal er ikke alt for stort heller, så det føles ganske koselig og ganske trygt.
Det er kort vei til butikken, skogen, biblioteket, fritidsaktiviteter og masse annet.
....*

Videre nevner mange det brede tilbudet av aktiviteter innen kultur og idrett generelt, og Varingskollen og Flammen trekkes frem spesielt.

mulighet for de meste sportene, mulighet for de fleste hobbyene

3.6 Spørsmål 6 Hva ville du forandre på hvis du fikk bestemme i Nittedal?

Svarene på spørsmålet om hva barna ville forandre om de fikk bestemme spenner vidt. En del ønsker ikke å forandre på noen ting.

Ingenting. Jeg liker den som den er nå.

Mange vil etablere flere gratis møteplasser og aktiviteter både for unge for hele familien, som parker, fotballbaner mm. Konkret vil flere utvide Varingskollen og bevare Høldippelen. Dette er naturlig sett i lys av at mangel på møteplasser ble trukket frem som en av Nittedals største utfordringer.

Bygget flere ute aktiviteter som er gratis og som alle kan bruke både om vinteren og sommeren, for eksempel skøyte-bane, ake-bakke med heis osv.

Om jeg kunne ha bestemme i Nittedal hadde jeg laget en fin stor park ved Flammen (altså biblioteket til Nittedal) med en elv inni og sitteplasser, trær, og kiosk med is.

Jeg ville lagd mer steder der man bare kan være.

Flere har også konkrete ønsker om tilbud, som McDonalds, spesifikke butikker, kafeer, større kjøpesenter, trampoline, badeland med mer. Mosenteret trekkes fram.

I Nittedal ville jeg forandret noen ting å det er at det er utrolig viktig å handle lokalt da må vi begynne å tenke på Mo. Mo har vi nå pusset opp, men vi trenger mer butikker for unge sånn at vi skal komme å handle der.

Mens noen barn ville redusert veksten og utbyggingen om de fikk bestemme, ville andre bygget flere boliger.

Jeg ville kanskje prøvd å bygge nittedal litt større

Mindre boligbygging.

Noen er også opptatt av å ta vare naturverdiene og Nittedals særpreg i utviklingen.

Er ikke så mye jeg ville ha forandret på, ville bare gjort endringer for fremtiden. For eksempel ville jeg tatt vare på at Nittedal er på landet (ikke så langt på landet, men..) og jeg syntes det er en viktig ting å ta vare på. Ikke bygg ut alt som om vi bor i Oslo.

Prøve og bygge et hus sånn at det fortsatt er like mye natur.

Flere ønsker å endre forhold knyttet til skolene, der de fleste svarene dreier seg om opprusting av skoler og nytt inventar som nye møbler, gardiner, og skap for å forhindre stjeling. Ønske om leksefri skole går også igjen flere ganger, og økt tiltak mot/stanse mobbing.

Jeg ville pusset opp de fleste skolene og oppgradert til nyere bøker.

Mange av barna vil endre på sosiale forhold om de får bestemme. Det som går igjen er bekjempelse av økonomisk ulikhet/fattigdom, med fokus på grunnleggende behov som tilgang til mat og bolig. I tillegg ønsker flere å sørge for økt likestilling mellom kjønnene, her er fokus på tilbud innen fritidstilbud/idrett og likelønn. Også enklere tilgang til barnevern, BUP og helsesykepleier og flere muligheter for ungdom å tjene penger nevnes.

Jeg er fornøyd sånn det er men kanskje gjøre noe med fattigdom og for eksempel lage et sted hvor de kan få igjen varme og mat.

Jeg ville fått mere likestilling gjennom idrett, fordi jenter har foreksempel ikke så mange treninger i uken som guttene.

Flere av barna ønsker også å endre på forhold knyttet til klima og miljø. De fleste svarene viser ønsker om å jobbe for redusert forsøpling, gjennom å sette ut flere søppelkasser, plukke søppel og/eller holdningsskapende arbeid for å forhindre forsøpling. Hundebæsj nevnes spesielt her. I tillegg kommer det frem ønsker om å jobbe mot klimaendringer, bevare skogen og ta vare på dyrene.

Jeg hadde bestemt at ingen fikk forsøple

Og henge opp plakater der det står: Plukk opp bæsjen til hunden din! Hvis du skal ha en hund må du klare å plukke opp bæsjen til dyret.

Barna ønsker også bedre kollektivtilbud, blant annet til sentrum, og bedre vedlikehold av veiene våre.

Jeg hadde forandret veiene fordi det er hull hver gang du går nært en vei.

3.7 Spørsmål 7 Hva synes du det er viktig å ta vare på?

Svarene på dette spørsmålet spenner ikke like vidt som en del andre spørsmål, og gir dermed noen tydelige signaler. Grovt sett kan svarene kategoriseres innenfor temaene klima og miljø, kultur og historie, aktiviteter og tilbud, sosiale forhold og dagens Nittedal/Nittedalssamfunnet.

En svært stor andel, om lag halvparten av barna, svarer at de synes det er viktig å ta vare på miljøet, og de fleste fremhever naturen i Nittedal, og skogen med dyr, dammer, tjern, turstier og myr. Konkrete steder som trekkes fram er Nitelva, Høldippelen, Rulse og Mattismyra. Flere trekker imidlertid også frem klima i et globalt perspektiv.

Det er viktig å ta vare på naturen å det den har å by på.

Jeg syntes det er viktig å ta vare på kloden vår fordi klimaendringen i det siste har vært ille og om noen år kan det skje noe dårlig meg kloden vår og det er på grunn av oss mennesker som kaster plast i havet og på bakken.

Flere barn vil ta vare på Nittedals kultur og historie – eldre bygninger som bærer med seg minner fra gamle dager og kulturhistoriske bygninger og steder. Konkrete steder som trekkes fram er Kruttverket og Bølereika.

Det jeg synes er viktig og ta vare på er kanskje gamle minner som var i år 1900 tallet som man kan se på f.eks noen år senere, jeg syntes også at man ikke skal ødelegge andre bygninger som har vært der ganske lenge, det syntes jeg er det viktigste å ta vare på.

Mange ønsker å ta vare på aktiviteter og tilbud, og her er det idrettsplasser, idrettslag og fotballbaner som er hyppigst nevnt. Varingskollen trekkes frem av mange. Også fritidsklubber, skoler, barnehager, kafeer og arbeidsplasser trekkes fram. Konkret trekkes Flammen, rådhuset, Mosenteret, Wurth, Ringnes og flere butikker frem.

Fotballbanene er ganske viktig for mange så vi må ta vare på dem. Varingskollen må også bli fordi det er en glede for mange folk i alle aldre.

Jeg syntes det er viktig å ta vare på fritidsaktiviteter og fritidsklubber siden det gjør at barn er aktive siden de sitter bare på mobilen sin hele tiden.

Flere synes det viktig å ta vare på de sosiale forholdene i Nittedal. Mens noen trekker fram det nære som venner og familie, peker andre på klimaet mellom mennesker, bomiljøene/nærmiljøene/det lokale fellesskapet, og verdier som likhet og mangfold. Noen trekker også spesielt fram barna, og svake grupper som fattige og gamle og syke.

Noe viktig å ta vare på i Nittedal er nærmiljøet.

Barna mener også det er viktig å ta vare på det Nittedalssamfunnet vi kjenner i dag, rolig og landlig med trygge veier og plass rundt husene.

Jeg syntes at det er viktig å ta vare på at vi er på landet. Jeg syntes det kunne vært fint med ett sentrum, men ikke å bygge boliger over alt andre steder.

Det jeg synes er viktig og ta vare på er de trygge veiene våre, og at alle stopper for deg og at du så og si ikke kan bli påkjørt. Jeg vil også ta vare på de fine tuområdene våre og de store fine hagene med god plass mellom husene.

3.8 Spørsmål 8 Hvor i Nittedal mener du at boliger og næringsbygg skal bygges?

Det er stor spredning i svarene på spørsmål om hvor de mener boliger og næringsbygg skal bygges. En høyere andel svarer *vet ikke* på dette spørsmålet enn på de andre spørsmålene. Mange gir uttrykk for at det ikke bør bygges mer i Nittedal fordi det blir for tett og for mange folk.

Jeg mener helt ærlig at det ikke burde bygges noen flere hus noen steder pga at det blir bare trangere og trangere noe vi ikke trenger.

Mange argumenterer for det som kan kalles prinsipper for utbygging. Det som fremheves hyppigst er at det ikke skal bygges der naturen ødelegges, inkludert å hugge trær. Mens noen mener det kan bygges litt spredt over alt, argumenterer flere for at det bør bygges der folk bor/der det er bygget fra før (fortetting). Prinsippet om å bygge boliger nær kollektivtilbud, skoler, butikker mm fremheves av flere, samtidig som noen mener det bør skapes nye boligområder. Næringsbygg bør etableres langs Rv4 og lenger unna der folk bor.

Der hvor det allerede er hugget ned og steder der det ikke er skog men der hvor det er tomt.

Der hvor folk bor og ikke oppe i skogen, så vi tar vare på naturen.

Det skal bygges litt mere ved flammen at vi har et sted der vi har på en måte en by istedet for at vi skal ta et hus der og et hus der og ødelegge naturen.

Boliger bør samles i nærheten av senter og kollektivtilbud. Næringsbygg bør samles et stykke unna boligstrøk.

Mange peker konkret på steder i kommunen der det bør bygges. Rotnes nevnes av flere, og mer lokalt nevner flere nye Nittedal sentrum og Kruttverket. Steder som nevnes i søndre del av kommunen er Gjelleråsen, Skytta, Li, Slattum, Holumskog og Kjøl. Flere peker også på Hakadal i sine svar, og mer lokalt Åneby, Rulse, Kirkeby, Løvstad og ved kommunegrensen mot Lunner.

Ved Mosenteret syntes jeg, det er allerede en kirke der og politistasjon og et stort senter. Jeg syntes det er passende her fordi det er allerede boliger der og jeg syntes det passer fint med et sted der man kan møte for jobb og for å kjøpe ting.

Det bør bygges mer bolig i Hakadal, mye plass. Rotnes er ganske full av bolig, samme med sørlige delen av Nittedal.

3.9 Spørsmål 9 Hva slags boliger mener du at det skal bygges i Nittedal?

På spørsmål om hva slags boliger de mener det skal bygges i Nittedal er det stor variasjon i svarene, og ikke mulig å lese en tydelig retning. Ganske mange svarer en boligtype, som enebolig, tomannsbolig, rekkehus eller blokk, og svarene er ganske jevnt fordelt. Mens argumentene for enebolig er hage, avstand, kvalitet og ikke for tett, er argumentet for rekkehus plass til flere

mennesker men samtidig mulighet for hage. Argumentene for blokker er at det er plass til flere mennesker på mindre areal (bevare naturen) og at det må bygges boliger folk har råd til.

jeg synes det skal bygges mer eneboliger i stedet for rekkehus osv, fordi hvis vi bygger for mange rekke hus blir nittedal etter hvert som Oslo i stedet for nittedal. da blir det også "by møter by" og ikke "bygd møter by"

Boliger som sitter sammen, slik det er på Åneby, men ikke så mange etter hverandre. (rekkehus) Det gir muligheten for en hage, men også flere hus over liten plass.

Mer blokker fordi det tar mindre plass og da tar vi ikke så mye av naturen.

Samtidig mener flere at det bør bygges en variasjon av boligtyper, slik at ulike behov kan dekkes. Det differensieres også mellom hva som bør bygges hvor.

Jeg mener at det skal bygges både hus og leiligheter i Nittedal fordi noen folk foretrekker å bo i leilighet og andre ikke.

I sentrum synes jeg at det skal være lave leilighetskomplekser. og utafor sentrum synes jeg det skal det være eneboliger og rekkehus.

Også på dette spørsmålet svarer flere at det ikke bør bygges ut mer i Nittedal.

Jeg mener at vi ikke skal bygge noe mer.

Flere trekker her frem behovet for sosial boligbygging, og at det bør bygges boliger som alle har råd til. Også bruk av miljøvennlige materialer trekkes fram.

Boliger som alle har råd til. De trenger ikke være like.

Ville jeg laget boligen med planter og gress på taket og at huset var bygget av noe miljøvennlig.

Hus som er resirkulerte.

3.10 Spørsmål 10 Hva er viktig for deg for å trives et sted?

En svært stor andel av svarene på spørsmålet om hva som er viktig for barna for at de skal trives et sted går på sosiale forhold. Å ha et godt miljø med gode venner, gode folk rundt seg. At folk er snille med hverandre og behandler hverandre bra, uten mobbing og rasisme. Flere trekker frem behovet for å være, og føle seg trygg som viktig for å trives.

Jeg trives der alle er velkommen og der alle blir behandlet likt. Jeg trives der det er et godt miljø rundt barn og unge.

Hvis jeg skal trives på et sted er det først og fremst å ha gode folk jeg er med. Jeg trenger ikke så mye for å kose meg, men det hadde vært ekstra gøy å ha en aktivitet å gjøre på i mens.

At alle skal føle seg trygge og tak over hodet.

Mental hjelp for unge nevnes spesielt. Det samme gjør lite kriminalitet, og fravær av fattigdom.

MENTAL HJELP FOR UNGE, ekstremt mange sliter mentalt og det å snakke med noen i skoletiden funker ikke. mange er flau over det og vil ikke at andre skal se dem gå til helsesøster eller utekontakter. hvis man hadde satt opp etter skoletid for unge for å få hjelp tror jeg flere hadde oppsøkt det, eller hatt en slags hjelpe/nødtelefon.

Mat ikke fattigdom mye vann bra og trygt hus og mange PØLSEBODER.

Mange trekker også frem gode skoler, møteplasser og nærhet til et mangfoldig utvalgt av fritidsaktiviteter og tilbud som viktig. Spesielt idrett nevnes ofte. Også nærhet til fin natur og marka nevnes hyppig. Samtidig trekker flere fram gaming som det viktigste for å trives.

Mange steder utendørs som man kan være sammen. Parker, Menneskemiljø, venner, Fotball og fritidsaktiviteter, Gode tilbud, skole og fritid, Steder å sitte mange folk sammen, Gode busstilbud.

Jeg syntes det er veldig viktig å ha bra skoler, og det MÅ ha en fotballbane.

Jeg trenger skog og natur for å trives et sted.

For flere av barna er stillhet, frihet, ro, fred og plass rundt seg viktig for å trives et sted. Å ha det fint rundt seg, uten søppel og bråk nevnes også.

Fred

At det er trygt og fredelig

Jeg trives veldig der jeg bor, mye plass, ikke naboer så tett på

For å trives et sted så må det være fint stille ikke så mye bråk kanskje en butikk siden av som kan gå til eller sykle til.

3.11 Spørsmål 11 Hvis du fikk bestemme – hvordan skal nye Nittedal sentrum (området rundt Mosenteret og Flammen) bli framtiden?

På dette spørsmålet kommer barna med mange ønsker, og en del av de er motstridende.

Noen ønsker at sentrum skal forbli slik det er nå.

At alt skal være i fred nå

Mange barn har ønsker om konkret innhold i nye Nittedal sentrum. Mange ønsker utvidelse av Mosenteret til et storsenter, og har konkrete ønsker om innhold – i stor grad butikker og tilbud som er mer attraktive for ungdom, som bl.a. HM, Normal, McDonalds. Det er også ønsker om flere aktiviteter og møteplasser som parker, lekeplasser, badeland, klatrepark, fornøylespark, trampolinepark og idrettshaller.

Sette in flere butikker for ungdom, ikke bestemor butikker som er på mo. Ville også ha cafeer og andre steder.

Mindre trafikk, kanskje større veier. MER UNGDOMSBUTIKKER. et sentrum, der ALT finnes.

Park med masse aktiviteter. sånn som fotball bane, basketball bane, klatrestativ.

Flere av barna har ønsker som i større grad dreier seg om prinsipper og føringer for utvikling av nye Nittedal sentrum. Mens flere ønsker at det skal vokse og bli større, er andre opptatt av at det ikke skal bli en by. Og mens flere ønsker at det skal bygges flere boliger og blokker i sentrum, ønsker andre at eksisterende blokker skal fjernes. Noen ønsker moderne preg, mens andre ønsker et sentrum som er gammeldags. Flere ønsker et koselig sentrum, med mye grøntområder, mindre trafikk og gågater. Klimavennlige løsninger nevnes også.

Jeg vil ikke at det skal ha mange bygg men at det skal se koselig ut og ikke se ut som en by som for eksempel Oslo siden Oslo er veldig trangt og ukoselig.

Jeg ville ha gjort det dobbelt så stor og mye finere. Jeg ville ha gjort det med litt mur også sånn det er litt hardere sted.

At vi prøver å la det være mer sentrum, nå er jo det litt vanskelig å se at det er sentrum.

Nittedal sentrum skal være omringet av små leilighetskomplekser og ingen store blokker. og det skal være moderne og velfungerende.

Det er også noen som tydelig ikke har noen holdning til eller relasjon til nye Nittedal sentrum, og noen som kritiserer det ensidige fokuset på nye Nittedal sentrum.

Jeg synes at det ensartede fokuset på Nittedal sentrum er feil, da vi har et like viktig sentrum i søndre.

3.12 Spørsmål 12 Hva skal til for at det være bedre å være ung i 2035 enn i dag?

Det er stor variasjon og mangfold på spørsmål om hva som skal til for at det er bedre å være ung i 2035 enn i dag.

Mange svar går i retning av behov for flere møteplasser og fritidsaktiviteter for ungdom, både i form av parker og lekeplasser, ungdomsklubber og idrettsarenaer.

Flere steder å være for ungdommer. For eksempel er det helt umulig å "henge" ute om vinteren når det er 5-15 minus grader. Jeg personlig har pleid å være på skolen til den stenger 4.30. Og etter det så sitter jeg bare ute å fryser. Muligheter som det tror jeg mange ungdommer hadde satt pris på.

Det burde være nærsteder som parker og sånt sånn at man kan trives.

Gode helsetjenester for ungdom, inkludert lett tilgjengelig mental hjelp trekkes også fram.

At man kan lettere få mental hjelp uten at alle trenger å vite om det eller se at du trenger det, mange ungdommer sliter mentalt i nittedal.

Noen av barna trekker fram trafiksikkerhetstiltak som fortau, og at den store veksten kommunen opplever stanses.

Bedre fortau, autovern på veier det trengs.

At det ikke bygges så mange flere hus og at folk som har lyst kan gå på gata uten og skubbe borti noen andre.

Forhold knyttet til skole trekkes fram av flere, inkludert satsing på skole, gode fysiske rammer, godt skolemiljø og god kvalitet på undervisningen.

Bedre utstyr på skolene, og mere kreative måter å lære på.

*Det som skal til er at voksne på skolen skjerper seg med å utrydde mobbing og erting.
Lærerne skal følge bedre med sånt.*

Jeg vil at i 2035 en dag skal man lære å bruke ferdighetene sine får å bli noe bra i fremtiden.

Mange trekker fram sosiale forhold i svarene sine, og både likestilling, inkludering, trygghet og et godt ungdomsmiljø uten mobbing nevnes. Fravær av press om økonomisk velstand trekkes også fram.

Jeg mener at vi da burde få det litt mer fredelig og fritt slik at ungdom kan gå rundt med venner overalt.

At alle blir inkludert uansett hvordan man er.

De burde være mindre dømmende man får liksom ikke bra barndom.

At presset for barn og unge med at foreldrene skal ha god råd er borte. Det er mye press på sånne ting i Nittedal

Mange av barna trekker fram tiltak knyttet til klima og miljø i svarene sine. Både behov for globale tiltak for å stoppe klimaendringene, som å redusere plastforsøpling og matsvinn, og lokale tiltak som å redusere forsøplingen og bevare skogen og marka trekkes fram.

Å passe på verdenen fordi mange vil ikke at det skal skje noe dårlig med kloden vår og vi må samarbeide for å greie å redde den. Det vi kan er å for eksempel kan gjøre er å plukke opp søppel og ikke kaste mye mat. Hvis vi forsetter å kaste søppel, så kan Nittedal bli mye verre.

Beholde skog og mark.

Noen svar peker på forhold som er «større enn Nittedal», som krever både globale og internasjonale og lokale tiltak for gjøre verden til et bedre sted.

At vi oppnår bærekraftsmålene.

Verden må være bedre slik at vi slipper å bekymre oss for den.

Kanskje at man kan lære om hva forskjeller gjør til verden, som for eksempel at man ikke skal kaste eller sløse unødvendig mat og klær men gi det bort. Siden da blir det bedre for unge fattige personer og. Da kan de unge ha en hobby ved og være snill og hjelpe andre.

Noen trekker fram at voksnes holdninger til ungdom ikke må preges av enkeltpersoners handlinger.

Man må ikke tro at ungdommer kommer til å ødelegge alt, bare fordi noen ungdommer gjør det så betyr det ikke at alle er sånn.

Ungdommers muligheter til å være med å påvirke, og til i forme sin egen fremtid, blant annet ved å få velge utdanning og karriere blir også trukket fram.

At man blir mer hørt, og at man får mulighet til å jobbe med nesten hva man vil.

Samtidig svarer flere av barna at de har det bra i dag, og at det bør fortsette å være slik de har det i dag.

At vi greier å fortsette og ha det sånn vi har det i dag.

4. Oppsummerende kommentarer

Svarene viser tydelig at selv om barn og unge i denne sammenheng behandles som en gruppe, er ønsker, behov og bekymringer ulike og mangfoldige. Det er likevel mulig å trekke noen konklusjoner fra svarene på spørsmålene samlet sett.

- Mange barn er bekymret for/negative til den store veksten i kommunen. Både fordi det fører til at vi blir flere i Nittedal, og fordi utbygging som regel innebærer tap av natur.
- Naturen med marka og fritidsaktiviteter er viktig for mange barn og unge.
- Mange savner sosiale møteplasser.
- Mange barn og unge er bekymret for klimaendringene.
- Det er tydelig at flere plages av forsøpling.
- Trygghet og godt sosialt miljø er avgjørende for å trives for mange barn og unge. Samtidig opplever ikke alle barn og unge i Nittedal dette.
- Mange barn og unge er fornøyde med skolen sin, samtidig som mange trekker frem behov for oppussing og utvidelse av skolebyggene.

